

САНА ОЛОХ

Х а н ы т
1931 снл алтынны
15 күнүтгөн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕНУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 15 (6463). 1987 снл. Олуныу 3 күнэ.
ОПТУОРУННУК Снана
3 харчы.

ССКП райкомугар

ССКП райкомун бюрота Кытаанах нэһилиэгин общественноһын нэһилиэк социальнай-экономическай сайдымын түргэтэтингэ ыгырымын биһирээтэ.

Бюро маннайгы сүһүөх уонна сыахтаабы партийнай тэрилтэлэр секретардарын уонна сельскэй Советтар исполкомнарын председателлэрин ыгырымын кизгик дүүллэһини тэрийэн, нэһиликтэр общественностарынан өйөтөллөрүгэр эбээһинэстээтэ.

Дьон олоор сиринэн кичиннээн

Партия дойдуну социальнай-экономическай сайдыытын түргэтэтингэ марксистскай-ленинскэй идеология уларыта тутар күүһүн толоруктуу туһаарга, советскай дьон идеянай-политическай, духононай уонна эт-хаан өттүнэн кичиллэнэр, активнай общественник быһыытынан үүнүүлэригэр ураты суолтаны биэрэр. Манайка дьон олоор сиринэн үлэ өрдүк табыгастаах формалар буолар. Хаһаа иһтэр үлэ саргыһык, көрөкөһүлүк, күнүсээн олоххо өрдүк сыһыаннаахтык уонна хал буолбут формалары хатылаһына суох ытыллар сирдэригэр үлэ өрдүк көдүүстээхэ биллэр. Бу биһирэммит үлэ формаларын уларыта тутууга биллэр хамсааһын Чыкыр нэһиликтэр олоһулар. Манна кини агитштаб (начальник Л. Т. Сысолова) чыгыан-чэбди олоһу пропагандалааһына араас дьаһаллары утуһуулаахтык ыытар. Ол курдук «Эйэ иһин куоластыбын», «Өбүгөлөр үгэстэр» биһирдэр, арыстаа суох сабаайбылар тэриэллэр. Кини штаб агитшоналар куоталаһыларын түмүгүн сельскэй Култура дьинитигэр оҕороро көрөкөһүлүк. Интернет-оскуолаады партийнай тэрилтэ көдүүлэһининэн быһыл 6 агитшона тэрилинэ. Бу үлэргэ коммунист И. М. Павлов салайар совет бастаабы дьаһаллары ыытыта нэһиликтэ биһирэбиллэ ылла.

Сорох нэһиликтэргэ дьон олоор сиринэн иһтэр үлэни тэрийиһэ сайынны сезоннай үлэһэр киллэрин, нэһиликтэ араас араатан иһтэригэр кини кулуттары тэрийи, үөрэнэччилэргэ куруһуоктары үлэлэтин биһирэбил ылалар.

Ол эрэри дьон олоор сиринэн иһтэр үлэ кэлин сылларга суолта биэрбэтин сайын бээр буолла. Онуока оройуон үрдүнэн иһтэрини үчүгэй тэрээһин суога эмнэ табар. Бу үлэ активистарын оройуоннаабы сүбө муһуларын ыгырмааха уолдыаста. Урут социалистическай куоталаһыта бастаабыт кини агитштаб үлэтин опытын тэрээһини, ыһыһылааха көбөрүлэ сылдар Кыһыл знаманы олохтообун курдук биһирэммит саадаһылар кэлин умкууга хаалдылар. Бастыннар опытыра тэрээһини, жалтэх үлэлээхтэр дьаһалыбаттар.

Микроайоннар хабар территорияларга олу кэпээһинэ үлэни уустугурдубута саарбага суох. Ол ытыллар дьаһалларга кытылат, хабылыбат дьон ахсаанын абаһаһылар. Араас идэлээх, иһтэригэр, тус-туһуун коллективтарга үлэлэр дьону биһирдэ тутуу уустуга биллэр. Ити барыта микроайоннар хабар территорияларын сельскэй Советтер уонуркутарыгар чуһаһыны ирдир.

Манастаа ардыгар, бу үлэ суолта биэрбэтин сайын таһаарыллар. Быдырыын ман айыгар оройуон кинигэр дьон олоор сиринэн үлэни тэрийиһэ Чурапчы сельскэй Советын исполкомун председателе И. А. Никитин ССКП райкомун бюротугар отчуоттаабыта. Бюро үлэни тохтуту иһин кини партийнай сэмэргэ тардыыта уонна иһтэригэр туоратыта дьаһаллары ыларыгар сорукутары туруорбута. Мантан септөөх түмүк оҕоһуллубута. Оройуон кинигэр бу үлэ төрт да умкууна. Дьининэн, дьон олоор сиринэн үлэни тэрийиһэ депутаттар баһаардаһыларын кытта үлэлэрини ситимизиктээхэ. Онуока атын общественнай тэрилтэлэр эмнэ тардыһахтаахтара. Ол билигиттэ кыалла иди.

Дьон олоор сиринэн үлэни деклоной аудиториларга эрэ кубулууту туоратылара наада. Ол онуугар кэпээһин олоор ыллар дьин-уот, күнүсээн олох туһуунан кэпээһинлэр, биһир коллективка түмүлүн хардарыта кемелесүүһү, үөрүүнү-хомоту улаһтык, дьон туһалаах сыһыаннарыгар усулуобуйа тэрилиннэ улахан көмөлөөх буолуохтэр этэ.

Орону иһтэһэ, үөрэнэччилэр, төрөппүттэри кытта үлэ дьон олоор сиринэн—агитшоналарын ула олу тодооттоох. Бу үлэ септөөхтүн туруоруллубут сирдэригэр төрөппүттэри кытта быһыылап септөөх олохтор. Үөрэнэччилэр сыһыанат көрүнэр көдүүстээхтик туһаналларыгар улахан көмөлөөх бу дьаһалары оскуолаар коллективтар баһаһы баһылаан-көһүлээн, быһаһы тэрийсаллар эрийлэр.

Бөһүлэктэри тупсаран оҕоруу, көбөрүү, ырыаһыды—олоор сиринэн үлэ биһир дьонуннаах саада. Маһы олоордуга тротуардары, шакетниктары оҕорууга, сибеккини үүнүрүгэ, о. д. а дьаһалларга агитшоналар социалистическай куоталаһылар тэтиллихтээх.

Иһтэр үлэни салтыт тупсарына, кини ис хоһоонун иһтээһи олоххо сыһыаннаах оҕоруу, дьон сыһыаннаах көдүүстээхтик тэрийи сорукутары баһаһыта дьон олоор сиринэн үлэни уларыта тутуу—партийнай тэрилтэлэр дьонуннаах сорукутара.

Социальной-экономической сайды үрдүн кирбиилэригэр дьулуһуобун!

Кытаанах нэһилиэгин общественноһын оройуон бары үлэһиттэригэр ЫҢЫРЫЫТА

Биһиги, Кытаанах нэһилиэгин бары үлэһиттэрэ, пенсионердара, ССКП РК «ХП яттилеткара—советскай дьон өрө күүрүүлээх айыһылаах үлэтин» дьин советскай норуотка ЫҢЫРЫЫТЫН ис сүрэхтэн биһирэбилт уонна Улуу Октябрьскай революция 70 сылын, Улуу Кыһыл 45 сылын чыстэригэр ХП яттилеткара нэһилиэк социальнай-экономическай сайдыытыгар манньык кирбиилэри ситиһэхпит дьин турат оройуон бары үлэһиттарын ыгырабыт.

ТЫА ХАҢААЙЫСТЫБАТЫГАР

—үлэни тэрийиһи саага прогрессивнай ыһымаһына—коллективнай бөдөрөтүнэн үлэлэһиннэ 1987 с. ыһымаһык фермаларын уонна бөдөрөкү иһтэрингэр, субан сүөһүгү көрүүтэ үлэлэр эвенолары барыларын киллэрэргэ. Ити сылтан цеховой-поточнай ыһымаһына үлэлэһини саарыларга; онтон 1990 сылга дьирэ сүөһү иһтэрингэр, сир оҕоһуутун бары салааларын, сүөһү аһыһынан бөлөһүн эвеноларын 100 бырыһыан бөдөрөтүнэн үлэлэһиннэ киллэрэргэ;

—сүөһү аһыһынан туруктаах баһатын тэрийиһэ 1990 с. дьирэ 300 гектар сир куоһаага аһаан оҕорторго, яттилетка устата 80 км капитальнай куруһун тутарга, сүөһү аһыһынан 50 бырыһыан баһыһаһтан ылары ситиһэргэ;

—племенной үлэни тосту тупсар иһтэрингэр 1987 сылтан контуруолунай дьору тэрийэргэ, 1987 сылтан бары ирдэбиллэргэ эһиттиһир осеменаторскай пууһунары тутарга;

—тракторнай парк сылаабы быһаһы 120 бырыһыан толорон иһтэри ситиһэргэ;

—ХП яттилетка түмүгэр манньык кирбиилэри ылары: биһир фуражнай ыһахтан үтү ыһыһы яттилетка устата 600 кг эбөн 1700 кг тирдэргэ, государство туттарылар сүөһү орто ыһаһынан 340 кг тирдэргэ, туттарылар үтү 80

бырыһыана бастаабы суортааһынан барарын ситиһэргэ, иһтэри деловой тахсыһын 75 бырыһыанга тирдэргэ;

—Улуу Октябрьскай революция 70 сылын көрсө эи, үтү, туулаһи государство туттарына ХП яттилетка иһи сылаабы быһаһынары толорго.

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ТЭРИТЭЛЭР ҮЛЭЛЭРИГЭР

—үүнэр көдүнэни үөрөһи хаачыстыбатын сылаага үрдэти иһтэтин производственный үөрөһөһиннэ аһаан 1987 с. биһир тракторы биһиргэ, үлэ-сыһылаан ааһырын тутуу ситиһэргэ;

—нэһиликтэ үүнэр иһтэр наадыһыһы үчүтэһи хааччылар тэрилтэлэргэ өҕөнү оҕоруу көрүһүн кэпээргэ, хааччылы културатын тупсарга, таһаар роочинай эргирин сылаага 101 бырыһыан, сибээс тарифнай дохуотун 102 бырыһыан, өҕөнөн хааччыһыны 105 бырыһыан толортуу ситиһэргэ.

КУЛЬТУРНАЯ-СПОРТИВНАЯ КОМПЛЕКСЫ ТУПСАРЫГА УОННА ИДЕОЛОГИЧЕСКАЯ ҮЛЭБЭ

—нэһилик олохтоохторун сыһыаннаһы тэрийиһэ КСК координационной совета общественнай тэрилтэлэри кытта сылаага комплекснай быһаан онотон үлэһит ситиһэргэ, иһтэн биһирэмнэ аһаарыта ураты болгомоту ууран бары ытыллар дьаһаллар тэрээһиннээхтик, үрдүк идеологическай таһымаах баралларын хааччылаһыт. Сылы быһа үлэһит 6 спортивной секциялары, 3 уус-уран самодеятельность куруһуоктары, 3 иһтэригэр кини кулуттары үлэлэһиһит;

—политическай, экономическай үөрөһөһиннэн үлэһиттэри 100 бырыһыан хабарга, хас оптуорунуук ахсым култура күнэрин ыытарга.

КАПИТАЛЬНАЯ ТУТУУГА, ОЛОРО, ҮЛЭЛИГР УСУЛУОБУНА ТУПСАРЫГА

—рабочайдар үлэһитлэригэр усулуобуйаны хааччылар сылтан 1987 сылга 100 төбө, 1990 сылга дьирэ эбөн 100 төбөгө толору механизациялаах хотонору үлэһит киллэрэргэ, 1987 сылга 200 төбө турар хотонугар реконструкцияны ыытарга, техническай хааччылы пуунун тутарга;

—үлэһиттэр олоор, сыһыанар усулуобуйаларын тупсарыта яттилетка устата 20 квартираны тутарга, олортон 8 квартираны учууталларга биһиргэ, таас баһыһы тутан үлэһит киллэрэргэ, Култура дьини салдаһыны, спортивной саала капитальнай өрөмүөнү ситиһэргэ; сибээс отделенийт, олобу-дьаһаа хааччыһы филиалын иһтэр системалаах аныгы дьинэригэр хааччыларга;

—1988 с. 120 минсталаах орто оскуола тутуутун бүтэрэргэ, 1987 с. саага маһаһыны тутуутун ситиһэргэ, пенарияда капитальнай өрөмүөнү ыытарга, баһыһа дьини өрөмүөнүгэ, дьаһыла-саага 1987 с. капитальнай өрөмүөнү ыытан септөөх температурнай режими үс-кэпээргэ;

—нэһиликтэ күүһүнэн 500 куб. м тутуу маһы бөлөһүнэ, хайытаран ыаллар дьинэрин прохонаһын, наһиһиттарын оҕоруу-рохтут. ХП яттилетка устата 30-тан иһтэһи суох ыал дьини таһытан птукатурнааһыт, 100 м тротуары, 800 м шакетнигы тутуохтут;

—яттилетка устата 20 ыал аһыһыны саага дьинэри тутан киниһирин хааччылаһыт;

—Аа дойдуну Улуу саритигэр өлбүтэргэ уонна нэһилик бастаабы комсомолскайтарга пааматыһыктыгы тутуохтут.

(Ыгырымы Кытаанах нэһилиэгин общественноһын уонсай муһуһунаа ытыһына).

Биһир илээх
кэргэнгэ

Олуныу:
Киргизскэй ССР

1924 снл алтынны 14 күнүгэр РСФСР составыгар Кара-Киргизскэй (1925 снл ыам ыйытан Киргизскэй) автономнай уобалас тэрилиннэ уонна 1928 снл олунуу 1 күнүгэр АССР-га, онтон 1936 снл ахсынны 5 күнүгэр Киргизскэй ССР-га уларытылаа тэрилиннэ. Столица—Фрунзе куорат. Республика састаабыгар Иссык-Куль-

скай, Нарынскэй уонна Ошскэй уобаластар киирэлэр, 15 куораттаах, 35 куораттыттиптээх бөһүлэһтээх. Сирин нана—198,5 тыһ. кв. км.

1972 снл тохсунуу 1 күнүгэр республикара 3.074 тыһ. киһи олооро, 1970 сылаабы биһирэһи даннайдарынан, төртүт нэһиликтэ—киргизтэр 1.265 тыһ., нуучалар 856 тыһ., узбектар 333 тыһ., украиннар 120 тыһ., немцтэр 90 тыһ., татардар 68 тыһ., казактар 22 тыһ., таджиктар 22 тыһ. эйилэр.

Бүтүн Союстаабы үлэни үлэһиттэ Киргизия өҕнөөх металллары (сүрэманы, ртуту), тыа хаһаайыстыбатын массыһыналарын, алектрическэй оҕоһукутары уонна прибордары, туу уонна солго таһастары, маһка сааһары, о. д. а. бөлөһүн биһир оройуонунан биллэр.

Революция иһинэ култарнай характердаах

ардыах предпритиелар Киргизия соуруу оттугэр бааллар. Биһигин иһин бөдөн индустриальнай оройуон—Хотугу уонна Соуруулуу-ардаһы сайдаллар. Хотутуга массыһыны оҕорууна, металл чочуйууна, алектроэнергияны, тууу матыһыһаалларын биһирэмнэ, чыһаки уонна аһыһык промышленносттара сайдыларынан, оттон Соуруулуу-ардаһыта өҕнөөх металлургиянан, уматык уонна текстильнэй промышленносттар сайдыларынан уратыланаллар.

Тыа хаһаайыстыбатыгар сүөһү иһтэһи баһыһаар. Кини дохуотун 60 бырыһыаннаах бараан биһир. Тууу оҕорууга Киргизия Союзка үһүе миһтэһи ылар. Иһтэһи тэһэ өттөөх-үүттөөх ыһах сүөһүнү, эһкэ, ыһаһка аһаан сыһыһын, сибиниһэһи, аһтары, көһөрү иһтэллэр. Промышленнай теруккэ ыһыһыны

иһтэһи сайдар. Кураан айыһаага сир оҕоруу ирригацияга тирэһир. Манна техническай културалары, сахарнай сүбүкүлэһи, хлопчатнигы, дьини сыһаах араас табады, эһтээх маһы, аһирнай-арыһаах, сүөһү аһыһыта буолар културалары, сэлэһиһиһи, дьаһиһиһи, күкүрууһы, хортуппуу, оҕоруот аһарын, саһары, баһаһы културалары үүнүрүһүнэн дьарыһаналлар.

Киргизскэй ССР Наукаларын академията 1954 сылааха тэрилиннэ. Ити кэһтэ норуот хаһаайыстыбатын наадыһыларыгар сибээстээх чинчийиллэр баһыһаар аһит буолуһтарына, 80-с сыллартан физика, математика, техническай наукалар, химия уобаластарыгар чинчийиллэр ылар иһтэһи улаһтан иһтэр. Аһтэһиһи «Манас» дойдутугар литература уонна искусство чыһиһи сайдаллар.

«Хайыакка суруйуу кырдыктаах, А. В. Горденкай автомашинната овошхранилищеттан уталып-пакка таһаарылыһына. Киһиэхэ общественнай мизэ-тэ бэрэздэтип көсүтүһү-нүн ыйып оһоруллуһа»

Л. УНАРОВА,
хайвнат аналл. корр.

убалдаһыгар Советский
Союзу кытары сөбүлэ-
һиллери түһөрсэр хан-
нык бадарар кыахтары-
сүөх оһордуу.

уобаланыгар Советский Союз кытары сөбүлүннэлери түһэрсэр ханык бардар кыяхтары суох оҕоруу.

Ыйааһыннаах американскай спецназ АХШ оборонатын урукку министри Р. Макнамара Пентагон былааннары «ыдыс провокационнай-дарынан» аяттаата. «Лос-Анджелес таймска» бачча төгүмүгү ыстатыйалар илин АХШ билгүн айдэрнай стратегията «монкур ууттабытын иттиэнэ бириэмэ көрдө-бүллэрин тыһыннан хаттаан толкуйдааһыны эрийэрин бөлөтөтэ. Сө-билленикэти хостуруоллааһын туһунан көпсө-тиилэр уотпа срдук Рей-кыанника оҕоһуллабуу-втиилэр эрэ «курсуула-рыгарга историческая эрэллэринэн» буолаллар «Ветинги,—дизин бөлө-төтэ Макнамара,—сүүрбө бирикэс үйөдө хардарыта куттал суох буолуутугар олоһорбут, сарсыгыгы күнгэ эрэл-лэх буолууну чөлүгөр түһэрсэр кыяхтаах стра-тегиялаах үктээнэрбит-гэр терүтү ууруохпутун сол».

Ю. ЛЕВЧЕНКО.
(ССТА).

К. МОНАСТЫРЕВ,
ула ветерана.

Кэргэнэ, оволоро,
сиэлхэрэ, эдний-
дэрэ, балта, аймах-
тара.

измн. Объем 1 печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ
г. Чурапча. ул. Карла Маркса 28 кв., Тираж 2700 экз.